

Književnost.

„Domovina“ zval se bode nov poličen-gospodarsk list, kateri bode pričel izhajati začetkom tega meseca v Celji. Izdavatelj in urednik mu bode Dragotin Hribar, tiskar v Celji. Prihajal bode dvakrat na mesec in stal do konec leta le jeden godinar. List, katerega potrebo so spoznali ondodni svetni in duhovni voditelji naroda, prinašal bode celjske, spodnje-štajerske in slovenske novosti sploh. Poročal bode o dogodkih v Avstriji in po širnem svetu na kratko; gojil bode pravo avstrijsko domoljubje, priporočal verno, krščansko življenje in poudarjal v zvezi s temi načeli slovensko zavednost in rodoljubje. S politiko se bode le toliko pečal, kolikor zahtevajo ondodne posebne razmere. Neopravičene napade nasprotnikov na poštene slovenske zavode in domoljube zavračal bode vselej krepko. Prva številka izide prvo soboto meseca velikega travna. Naročnina naj se pošilja pod naslovom: Dragotin Hribar v Celji.

Podobe za názorni nauk. Druga knjiga.

150 barvanih podob za prvi pouk najvažnejših strupenih in pitomih rastlin. Slovensko izdajo priredil Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadnici in okrajni šolski nadzornik v Ljubljani. Založil in prodaja J. Giontini v Ljubljani. Cena 3 gl. 50 kr.

To je naslov najnovejši knjigi, ki je prišla na svetlo v založbi našega podvzetnega in za naše domače slovstvo zaslužnega knjigotrčca gosp. J. Giontini-ja. Ker je bilo po tej knjigi že več let popraševanje in obena želja naših ljudskih učiteljev, da bi se priredila slovenska izdaja, ustrepla je tej želji tvrdka Giontini-jeva in izdala prekrasni učni pripomoček za názorni nauk pri rastlinstvu. Knjiga obseza 30 tabél, ki nam kažejo v živih barvah 350 podob najbolj znanih strupenih in pitomih rastlin po naslednji vrsti: 1. Strupene rastline; 2. Glive ali gobe; 3. Zimske cvetice; 4. Spomladanske cvetice; 5. Poletne cvetice; 6. Jesenske cvetice; 7. Povrtnina; 8. Zdravilna zelišča; 9. Kupčijske rastline; 10. Pašne in predivne rastline; 11. Žito; 12. Bučnate rastline; 13. Koščicaste, grozdlične in jagodne rastline; 14. Koščicaste - sadne rastline; 15. Pečkato - sadne rastline; 16. Gozdna drevesa. — Vsaka rastlina je ob kratkem opisana, kolikor je namreč učitelju vedeti treba, da si na podstavi tega opisa prireja potrebno gradivo za poučevanje dotične rastline. Poleg navadnega domačega imena pridejano je tudi nemško in latinsko ime vsake rastline, kar bode našim učiteljem velike koristi za njihovo lastno nadaljno izobraževanje. Kakor prva, tako je bila tudi ta druga knjiga za názorni nauk jako potrebna in hvaležni moramo biti ne samo gospodu založniku, ki nam je knjigo založil, marveč tudi gosp. Tomšiču, ki nam je slovensko izdajo te knjige priredil. Mi od naše strani želimo, da bi je ne bilo slovenske ljudske šole, ki bi ne imela tega za našo

šolsko mladino prepotrebne učila. Cena jako okusno opravljena knjigi je zelo nizka, ako primerjamo nemške jednake knjige, ki so mnogo dražje, daš se mnogo laže in mnogobrójnejše razpečavajo nego li naše slovenske. V priložnosti izpregovorili bodemo še kaj več o tej knjigi.

„Pomladni glasi“ posvečeni slovenski mladini. Uredil in založil Cirilski. V Ljubljani 1891. Tisek »Katoliške tiskarne«. Cena 30 kr. To je naslov lični knjižici, katera je zagledala te dni beli dan in ima 18 kratkih in daljših sestavkov v vezani in nevezani besedi, kateri so pisani poljudno in lahko umljivo za našo mladino ter delajo vso čast pisateljem gg. bogoslovcem ljubljanskim.

Vsebina: »Angeljskemu mladeniču«, spisal A. Medved, je uvodni pozdrav sv. Alojzija. »Sveti Alojzij Gonzaga«. V tem sestavku nam opisuje gosp. pisatelj I. Benkovič življenje zaščitnika šolske mladine sv. Alojzija, v spomin 300letnice njegove smrti. Konec sestavka podaja g. Benkovič kratek jednat pouk, kako naj mladina praznuje to 300letnico in kako naj posnema svojega priprošnjika. G. M. Opeka opeva v »Pozabljeni cvetici« hvaležnost. V sliki: »Mlado življenje« nam opisuje g. A. Rovnan zgodnico ubožnega dečka in ponosnega bogataškega dečka in deklice. Ta slika ne zdi se nam toli prikupljiva za mladino, ker lahko vzbuja sovraštvo do bogataških otrok. G. Tone Korinjski šiba izborno v svojem »Pastirček Miha« otroško razvado o nakupovanji nepotrebnih rečij, posebno pa dečka, ki si na nepošten način pridobi potrebne denarja, a zraven je tudi lep vzgled kesanja in spoznanja, da si tujega blaga ne smemo lastiti. »Sirota« je povestica malega Jernejčka, katerega so mati v nežni mladosti ostavili. Mičnosti je dovolj v tej povesti, tudi lep vzgled sočutja; le oblika pisave naj bi ne spominjala toliko na izmišljene pravljice; veznik »pa« je tu našel preveč milosti. G. Podgrajski naj v bodoče v tem smislu nadaljuje. V. S. nam opeva v »Planinki« lepi dom, da je povsod dobro a doma najboljšje. »Čadno drevo« je pravljica ubožnih dečkov, kako je z njima ravnal kruti grajščak. G. V. Steska graja tu neumljenost ter kaže, kako že Bog na tem svetu prej ali slej to kaznuje. G. A. Medved opeva v mali pesmici »Pred pomladjo« veselje nad bližajočo se pomladjo. Posebno se bode vsakemu prikupila povestica »Marija pomočnica«. G. A. Stroj je tu pravo pogodil, kajti otroci so radovedni, kaj slike na raznih krajih pomenijo. V »Utopljenem zvonu« nam pesnik opeva življenje in konec roparjev. »Na počivalu« je pravljica, v kateri g. V. Jakolj opisuje, kako Bog kaznuje togotnika in preklinjevalca. »Dede« nam kaže, kako se v teku leta mnogo na zemlji spremeni. Res krasna je malo daljša povest: »Cerkvica v gozdu« spisal I. D.

V njej se nam v pravi podobi kaže preimenitni dan prvega sv. obhajila. V pesmici »Nagrobne misli« vzbujajo g. A. Medved spomine na umrlo mater in na bodoče vstajenje. »Alojzijeve slavnosti« spisal J. D. »Volk« spisal A. Medved in »V Rim« spisal J. D. so lepi proizvodi v dramatični obliki, lahko izpeljivi v vsaki šolski sobi ali na prostem. Gotovo bodo prijali za razne šolske slavnosti. Niso dolgi, torej se jih lahko učenci dobro na pamet naučijo. Prvi je resen, a druga dva sta šaljiva, da vzbudita mnogo smeha.

Gg. pisateljem bodi srčna hvala za to knjižico in le želeči je, da pričeto delo nadaljujejo. Oblika in tisk knjigi sta lična ter cena 30 kr. nizka. Vsaka šola naj si kupi to knjižico za svojo knjižnico!

Ksaverij.

Narodne legende za slovensko mladino. Nabral, izdal in založil Anton Kosi, učitelj v Središču. III. zvezek. Cena 16 kr. V Ptujih. Natisnil W. Blanke. 1891.

Kar smo povedali o II. zvezku narodnih legend, velja tudi o tretjem. Večkrat se je pri nas že poudarjalo, da ne manjka učitelju na deželi lepe prilike v nabiranje narodnega blaga. Med učitelji, ki jo

uporabljajo, nahaja se tudi g. Anton Kosi, kajti med izdanimi legendami najdemo zopet nekaj naših narodnih. Nekaj jih je ponatisnenih iz raznih starejših listov in knjig. Tako bi se lahko tudi druge povestice izbrale iz raznih knjig in listov in dobili bi marsikatero dobro knjižico za mladino. Tudi ta zvezek »legend« je dobro došel. Cena 16. kr. je jako nizka. Priporočamo ga slovenskemu učitelstvu in šolskim vodstvom v nakup za otroške knjižnice. *M. J.*

V pojasnilo! »Navod k početnemu risanju in oblikoslovju, izdalo pedagogičsko društvo, cena 35 kr.«, lahko učitelj z enakim pridom rabi pri Eichlerjevi zbirki kakor pri Grandauerjevi, ker risarska metoda ostane bistveno taista.

Grandauerjeva zbirka ima to prednost, da je bolj sestavljena kakor Eichlerjeva, katera ima preveč gradiva in — izbiranje najprimernejšega za pouk je precej težavno.

Eichlerjeva zbirka je pa zaradi manjših listov učitelju priročnejša pri pouku. Bogato gradivo drugega dela bi se na višji stopinji prav dobro uporabljalo pri posameznem pouku, ako bi ne bili narisani kot predloge za učence nekoliko premajhni. *J. B.*

L i s t e k.

Nekaj o sijajnem stanju učiteljic.

Upam, da bodete, gospod urednik, z menoj zadovoljni, ako Vam prav po pravici povem, da prav pridno berem »Učit. Tovariša;« bode Vam li moj dopis tudi všeč, tega pa ne vem, — pa tolažite se s tem, da tudi meni ni vse všeč, kar pišejo Vaši gg. sotrudniki. Najbolj mi ugaja Vaš pesimist! To mora biti poštenjak — le tega ne vem, kako je kaj učiteljicam naklonjen. Za Vas mislim, da nam niste nasprotni, ker časi še kak dopis iz ženske roke priobčite. Pa rekli bode, se vidi, da ženske rade govorijo, kakor tudi Vaš pesimist meni, in morebiti bode celo potrdil dr. Mahničev recept zame — a jaz se mu ne podvržem! Hočem Vam pa kolikor mogoče na kratko povedati, kaj mi je potisnilo danes pero v roko. — Dalj časa že v vsaki številki »Uč. Tovariša« beremo o uredbi učiteljskih plač. Vedno se je poudarjalo in se še poudarja potreba zvišanja, a povsod le za učitelje, med tem ko so se učiteljice ali prezirale, ali celo zatirale.* No, zmagala je vendar toliko pravica, da smo pridobile učiteljice na deželi 50 gld. Dovoljujem si pa vprašanje; ali res mislite g. urednik in drugi gg. tovariši, da učiteljica nima toliko potrebščin? Mislim da, časih še večje, saj moramo plačati vsako kapljico vode. Dalje porabimo več za obleko. Dalje mora tudi učiteljica skrbeti za nadaljno izobraževanje, oskrbovati mora vsa učila za

pouk v ročnih delih sama i. t. d. in to stane novej. Vidite torej gospod urednik, da bi tudi mé še marsikak desetak lahko spravile med svet, ko bi bil v mošnjčku.

Namenila sem se pa danes vse kaj družega Vam pojasniti. Ker je nedavno neki g. kolega doli za Savo tako nepriključivo pisal o učiteljicah v »Slov. Nar.«, hočem ga malo potolažiti s tem, da mu malo pojasnim senčno stran našega položaja. To pa se ve moram dokazati, in v dokaz naj služi moja malenkost.

Gospod urednik! Jaz sem že deveto leto učiteljica — ne vem ali se Vam bode to veliko ali malo zdelo — a v teh letih doletela me je nič manj kot petkrat čast oskrbovati šolsko voditeljstvo. Smelo trdim, da se v tem oziru nobena mojih vrstnic ne more z menoj meriti, a tudi kar smolo zadeva nobena, morebiti še starejših g. učiteljic ne. Smole imam jaz na cente, gospod urednik! Le berite, če ni to res.

Torej šolska voditeljica sem bila petkrat. Leta 1885. me je prvih doletela ta čast. Vodila sem šolsko krmilo tri mesece, zaslužila četrletno doklado t. j. 12 gld. 50 kr. a dobila nič! V drugič sem prevzela vodstvo 1887. l. oskrbovala je skozi pol leta; vrh tega pouk v obeh razredih s ponavljalno šolo za deklice. Imela sem 255 otrok, poučevala čez 33 ur na teden. Prihranila sem normalno-šolskemu zakladu 250 gld. nadučiteljeve plače, a prejela za ves ta trud 24 gld., berite: štiri in dvajset goldinarjev. Za šolsko

* V našem listu ne in v novem zakonu tudi ne! *Ured.*